

NOTA

BEVEREN – BEUKENHOFLAAN 2018

PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM

ERFPUNT – CEL ONDERZOEK

RAPPORTEN VAN ERF PUNT – CEL ONDERZOEK 95

OPDRACHTGEVER

Familie Lesseliers, Kloosterstraat 21, 9120 Beveren

PROJECT

Beveren – Beukenhoflaan 2018

PROJECTCODE AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED

2018I43

VOORAFGAANDE ARCHEOLOGIENOTA

ID: 5777

UITVOERDER PROJECT

Erfpunt – cel Onderzoek
OE/ERK/Archeoloog/2016/00101

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

AUTEURS

Thierry Van Neste, Marjolijn De Puydt

WETENSCHAPPELIJKE BEGELEIDING

Erfpunt - cel Beheer

© Erfpunt – cel Onderzoek, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Erfpunt.

Erfpunt aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN 0778-3841

Erfpunt - cel Onderzoek

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

Tel +32 (0)3 778 87 59

onderzoek@erfpunt.be

www.erfpunt.be

www.facebook.com/Erfpunt

<https://sketchfab.com/Erfpunt>

1. BESCHRIJVING VAN DE UITGEVOERDE WERKEN

1.1. VERANTWOORDING

Aan de Beukenhoflaan te Beveren zal de familie Lesseliers een verkaveling inrichting. Naar aanleiding hiervan werd een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem uitgevoerd door All-Archeo bvba. Op basis hiervan werd beslist om een uitgestelde archeologische prospectie met ingreep in de bodem uit te laten voeren.

Dit onderzoek, met projectcode 2018I43, werd uitgevoerd door de cel Onderzoek van Erfpunt. Het onderzoek werd uitgevoerd op 10 september 2018 door archeologen Thierry Van Neste (veldwerkleider) en Marjolijn De Puydt. Het team werd vervolledigd door Dirk Boel en Erik Pijl, geschoolde veldtechnici van Erfpunt.

1.2. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

PROJECTCODE

2018I43

VOORAFGAANDE ARCHEOLOGIE NOTA

ID 5777

WETTELIJK DEPOT

ISSN 0778-3841

BETROKKEN ACTOREN

Erkende archeoloog: Erfpunt (OE/ERK/Archeoloog/2016/00101)

Veldwerkleider: Thierry Van Neste

Assistent-archeoloog: Marjolijn De Puydt

Assistent-aardkundige: Thierry Van Neste

Wetenschappelijke advisering: Erfpunt - cel Beheer

NAAM OPDRACHTGEVER:

Familie Lesseliers, Kloosterstraat 21, 9120 Beveren

VINDPLAATSNAAM:

Beveren – Beukenhoflaan 2018 (BEV BHL 18)

PROVINCIE:

Oost-Vlaanderen

GEMEENTE:

Beveren

DEELGEMEENTE:

Beveren

PLAATS:

Beukenhoflaan

TOPONIEM:

Viergemeet

COÖRDINATEN PROJECTGEBIED BUREAUONDERZOEK (LAMBERT '72):

Noord: 211964 m

Oost: 142293

Zuid: 211906 m

West: 142170 m

KADASTRALE GEGEVENS PROJECTGEBIED BUREAUONDERZOEK:

Beveren, Afdeling 1, Sectie B, percelen 470A2, 470B2, 470C2, 470D2, 470E2, 470F2, 470G2, 470H2, 470K2, 470X en 470Z

Beveren, Afdeling 2, Sectie D, percelen 278Y en 278Z

COÖRDINATEN HUIDIG PROJECTGEBIED (LAMBERT '72):

Noord: 211963,240400 m

Oost: 142293,020100 m

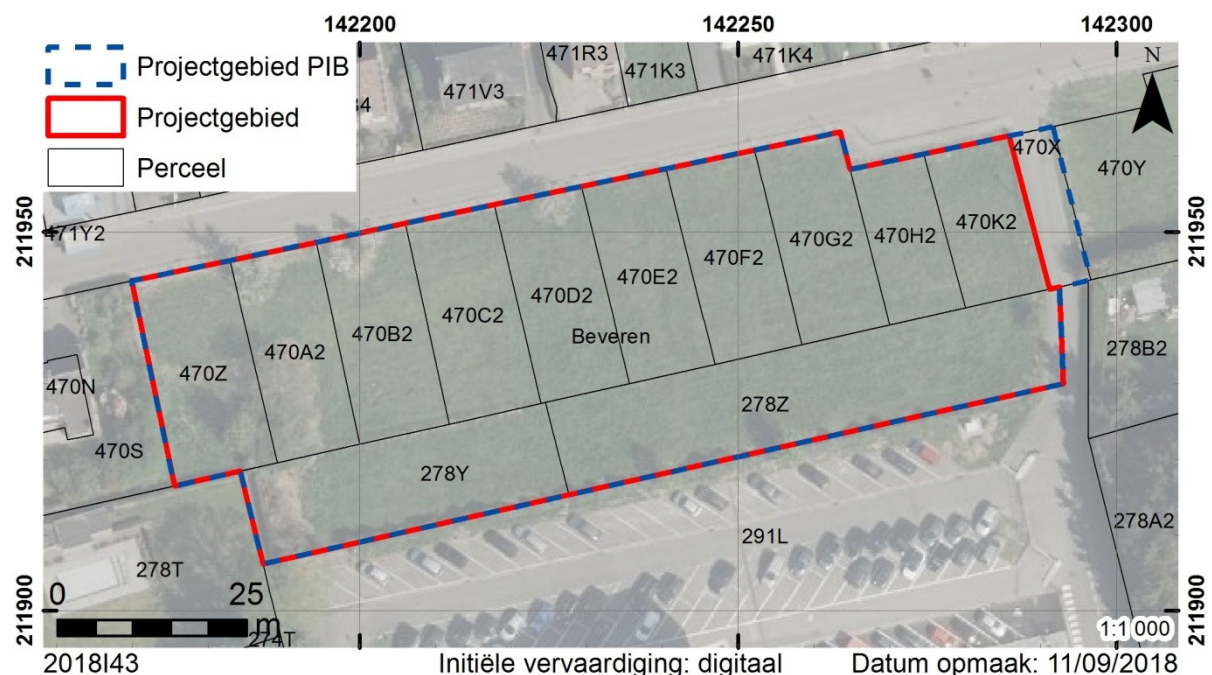
Zuid: 211906,200900 m

West: 142169,815000 m

KADASTRALE GEGEVENS HUIDIG PROJECTGEBIED:

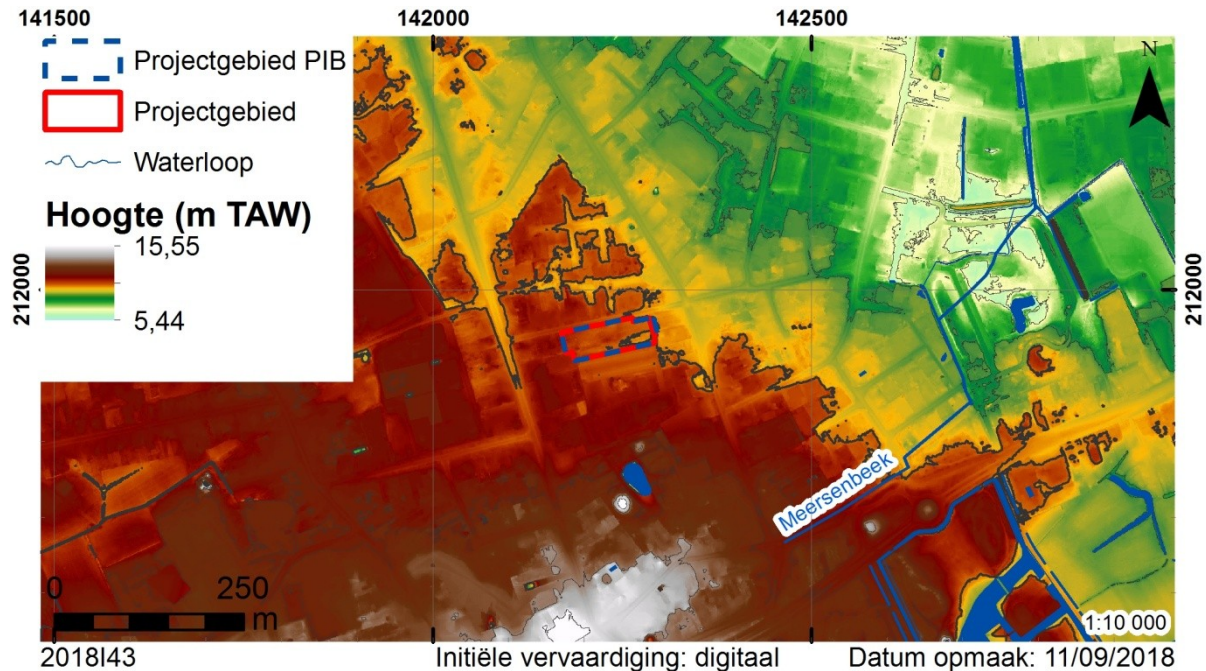
Beveren, Afdeling B, Sectie B, percelen 470A2, 470B2, 470C2, 470D2, 470E2, 470F2, 470G2, 470H2, 470K2 en 470Z

Beveren, Afdeling 2, Sectie D, percelen 278Y en 278Z

Kaart 1. Afbakening van de projectgebieden op het kadaster (GDI-Vlaanderen 2018a).

TOPOGRAFISCHE LIGGING:

Initiële vervaardiging: digitaal Datum opmaak: 11/09/2018
Kaart 2. Situering van de projectgebieden op de topografische kaart, het DTM en de VHA (AGIV WMS; GDI-Vlaanderen 2015, 2018).

BEGINDATUM VELDWERK:

10 september 2018

EINDDATUM VELDWERK:

10 september 2018

BETROKKEN ACTOREN EN PERSONEN BUITEN HET PROJECT

Natuurwetenschapper: niet van toepassing

Materiaaldeskundige: niet van toepassing

Fysisch antropoloog: niet van toepassing

Wetenschappelijke advisering: Erfpunt - cel Beheer

1.3. OMSCHRIJVING VAN DE ONDERZOEKSOPDRACHT

1.3.1. Vraagstelling

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 4542 m², hierbij zal 4435,38 m² verstoord worden.

Het doel van de prospectie met ingreep in de bodem is nagaan of archeologische niveaus aanwezig zijn in het projectgebied en op welke diepte, om een verdere inschatting te kunnen maken van de versturende impact van de werken. Ook dient het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem uitspraken te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het onderzoeksgebied en over het potentieel op kennisvermeerdering.

Volgende onderzoeksvragen dienen te worden behandeld:

- Zijn archeologische sporen aanwezig binnen het onderzoeksgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in de ruimte en in de tijd?
- Wat is het type vindplaats (bewoning, begraving, ...), aanwezig binnen het onderzoeksgebied?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische sporen?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen materiële cultuur?
- Wat is de potentiële kenniswinst van een eventuele opgraving?
- Zijn er sporen aanwezig die inzicht kunnen verschaffen in het ontstaan en de ontwikkeling van de dorpskern van Beveren en zijn periferie?
- Is er mogelijkheid tot behoud *in situ* en zijn er eventuele maatregelen nodig om aan het behoudsprincipe te voldoen?
- Indien behoud *in situ* van het archeologisch erfgoed onmogelijk of onwenselijk is in het kader van de geplande bodemingrepen: kan een afbakening gemaakt worden van bepaalde delen van het terrein die voorafgaand aan de werkzaamheden moeten onderzocht worden?

1.3.2. Randvoorwaarden

In het kader van de proefsleuven en proefputten werden geen randvoorwaarden voorzien.

1.4. WERKWIJZE EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

Om een evaluatie te maken van het archeologische potentieel van het terrein, werd gebruik gemaakt van het systeem van continue proefsleuven. In totaal werden 3 sleuven aangelegd, telkens met een breedte van 2 m. De afstand tussen de assen van de sleuven bedroeg telkens 15 m. Voor het graven van de sleuven werd gebruik gemaakt van een kraan met platte bak.

De totale oppervlakte van het huidige projectgebied bedroeg 4435,38 m². Door middel van de sleuven met aanvullende kijkvensters werd hiervan in totaal 647,94 m² of 14,61 % onderzocht.

Na het machinale afgraven werd het archeologische vlak manueel opgeschaafd. Vervolgens werden de aanwezige sporen, natuurlijke sporen en recente verstoringen aangeduid en ingemeten met een totaalstation/GNSS. De bekomen gegevens werden verwerkt in een GIS-omgeving.

Teneinde de interpretatie van mogelijke sporen te verduidelijken, werden alle aanwezige sporen gecoupeerd. Deze werden telkens geregistreerd volgens de vereisten in de Code Goede Praktijk.

Binnen het projectgebied werd een aardkundig referentieprofiel aangelegd, waarbij dieper werd gegaan dan het archeologische vlak, teneinde een beter inzicht te krijgen in de bodemopbouw. Dit putwandprofiel werd opgeschoond en geregistreerd door middel van foto's. De bodemopbouw werd bestudeerd door assistent-aardkundige Thierry Van Neste.

Hoewel tijdens het onderzoek enkele metalen artefacten aan het licht kwamen, komen is de (archeologische) waarde van deze objecten dermate beperkt dat deze niet in aanmerking komen voor conservatie.

Tijdens het onderzoek werden alle vondsten manueel ingezameld, enkel vondstnummer 5 werd tijdens het machinale afgraven aangetroffen. Alle aangetroffen vondsten werden ingezameld, ook wanneer deze afkomstig waren uit contexten die duidelijk een recente datering hadden.

Vanwege het manuele inzamelen van de vondsten, kan gesteld worden dat het aantal representatief is voor het onderzoek. De inzamelwijze heeft geen invloed op de bewaringstoestand van de vondsten.

In het kader van het huidige onderzoek werden enkel stalen genomen uit spoor 1 (zie onder). Deze stalen werden in bulk ingezameld teneinde deze verder te kunnen uitgeven.

Voor de beschrijving van het putwandprofiel en sporen werd een databank opgemaakt. Hierin werden ook de vondstenlijst, tekeningenlijst en fotolijst opgesteld. De resulterende lijsten zijn als bijlage bij dit rapport toegevoegd.

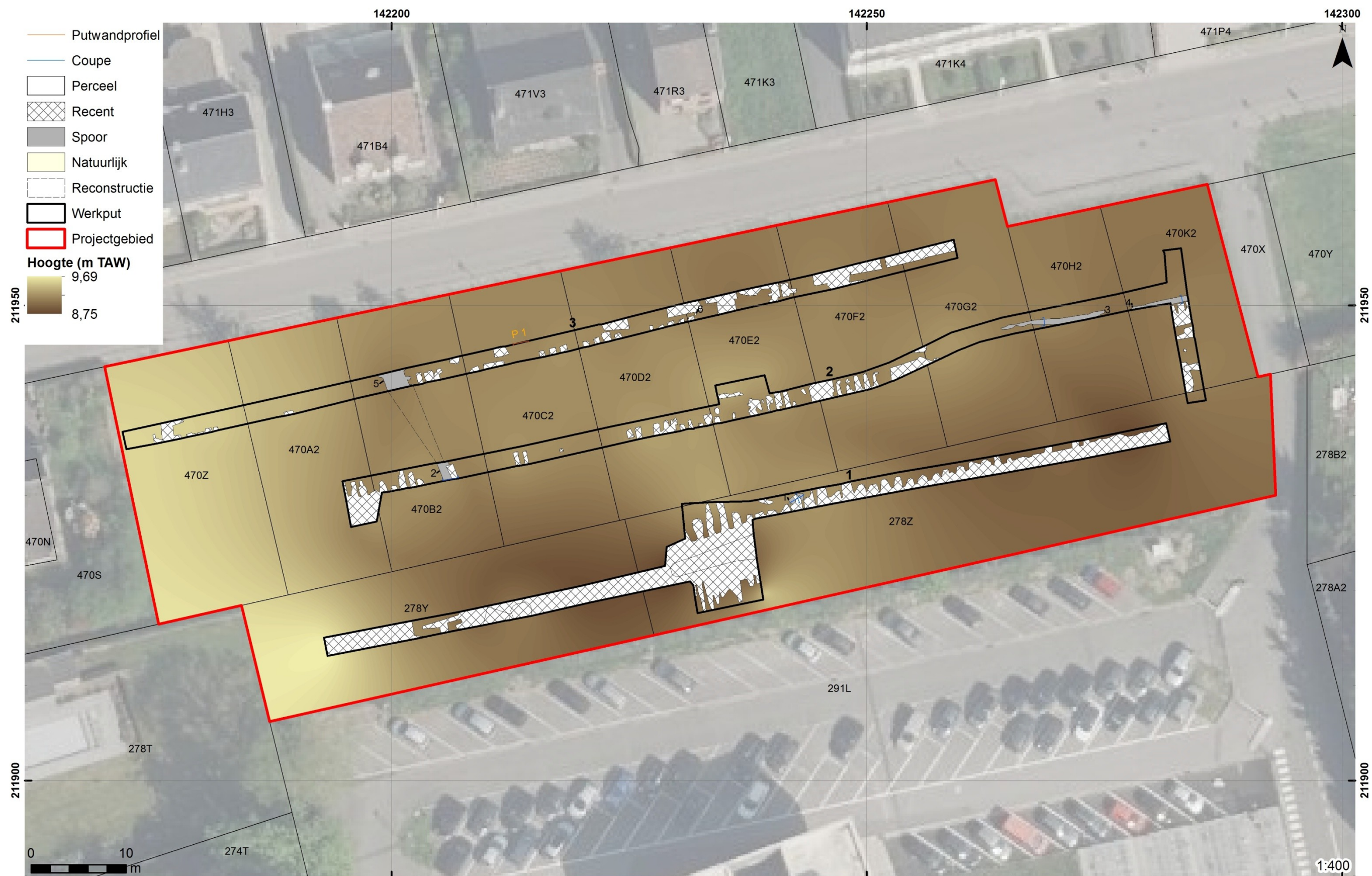
- De sporenlijst is de neerslag van de veldbeschrijvingen en omvat nota's over de vorm, kleur en samenstelling van de sporen.
- De vondstenlijst beschrijft per stratigrafische eenheid per spoor de diverse vondstcategorieën, telkens met het aangetroffen aantal stuks, en geeft, voor zover mogelijk, per categorie een algemene datering. Op basis daarvan wordt aan het betreffende spoor een globale datering toegekend.

- De stalenlijst beschrijft per stratigrafische eenheid per spoor de diverse staalcategorieën, en geeft, indien verdergaand onderzoek werd uitgevoerd, per categorie een algemene datering.
- De tekeningenlijst geeft een beschrijving van de tekeningen die zowel tijdens het terreinwerk als tijdens de verwerking werden gemaakt.
- De fotolijst tenslotte bevat de beschrijvingen van de diverse overzichts- en detailfoto's die tijdens het veldonderzoek werden genomen.

Tijdens het onderzoek diende niet te worden afgeweken van de vooropgestelde aanpak uit de toelating. De proefsleuven werden aangelegd met een noordoost-zuidwest oriëntatie. Omwille van de aanwezigheid van ernstige verstoringen werd de vooropgestelde inplanting wel enigszins aangepast teneinde mogelijk relevante archeologische sporen aan te treffen.

Tijdens het project werden geen aspecten aangetroffen waarvoor het advies van specialisten werd ingewonnen. Wetenschappelijk advies werd verleend door de cel Beheer van Erfpunt.

Dit rapport schets het algemene kader van het onderzoek en bevat de neerslag van de onderzoeksresultaten. Een kopie ervan, met bijlagen en sporenplan, wordt in digitale vorm aangeleverd aan de familie Lesseliers, het agentschap Onroerend Erfgoed en Erfpunt – cel Beheer.

2018I43
Kaart 3. Allesporenkaart met geïnterpoleerde hoogte van het vlak.

Initiële vervaardiging: digitaal

Datum opmaak: 11/09/2018

2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. AARDKUNDIGE OPBOUW

Op de bodemkaart worden de gronden binnen het projectgebied omschreven als een droge zandbodem zonder profiel (Zbp), enkel het uiterst zuidwestelijke deel wordt omschreven als bebouwde zone (OB).

Tijdens het proefsleuvenonderzoek kon worden vastgesteld dat er inderdaad geen sprake was van enige profielopbouw. De oorzaak hiervan kon echter over het gehele projectgebied verklaard worden door het voorkomen van ernstige, diepgaande verstoringen uit de nieuwste tijd. De omschrijving van de bodemopbouw dient voor het volledige terrein dan ook aangepast te worden naar “vergraven terrein” (OT).

Fig. 1. Typeprofiel van het projectgebied.

2.2. ASSESSMENT VAN SPOREN EN STRUCTUREN

Binnen het projectgebied werden hoofdzakelijk recente verstoringen aangetroffen. De eerste werkput liep grotendeels samen met een opgevulde gracht. Op basis van de eerste vondsten werd vermoed dat het een gracht uit de nieuwe tijd betrof. In dezelfde context werden echter ook fragmenten van industrieel vervaardigde tegels (vondstnummer 2) aangetroffen, waardoor duidelijk kan gesteld worden dat het om een verstoring uit de nieuwste tijd gaat. De oudere artefacten waren vermoedelijk afkomstig van de gebouwen die op de Ferrariskaart te zien zijn ter hoogte van de zuidwestelijke hoek van het projectgebied.

Fig. 2. Zicht op de verstoring in werkput 1.

Ook de tweede werkput zou samengevallen zijn met een opgevulde gracht. Tijdens het bureauonderzoek werd reeds melding gemaakt van een waterloop die hier zichtbaar was op de Popp-kaart. In het verdere verloop van de tweede werkput konden steeds de randen van deze gracht gevolgd worden, daarnaast waren echter nog vele andere recente verstoringen te zien die niet verklaard konden worden door de aanwezigheid van deze gracht.

Fig. 3. Overzicht van werkput 2.

Eenzelfde verhaal geldt voor de derde werkput. Over het gehele verloop konden recente verstoringen gevolgd worden. In deze werkput is de aanwezigheid hiervan mogelijk te verklaren door de voormalige boomgaard.

Fig. 4. Zicht op werkput 3.

Ondanks de grote mate van verstoring werden nog zes mogelijke archeologische sporen onderscheiden. Verder onderzoek van het laatste spoor wees echter uit dat dit een natuurlijke oorsprong had.

Een eerste – en tevens het belangrijkste – spoor werd aangetroffen in werkput1. Het betreft een brandrestengraf van 152x76 cm. Hiervan was enkel de onderste houtskoolvulling bewaard gebleven. Jammer genoeg werden de zuidelijke helft en het centrale deel van het spoor doorsneden door een recente verstoring. Nader onderzoek wees uit dat het graf nog maximaal 12 cm diep bewaard was gebleven. Op de locatie van de verstoring was hiervan minstens 6 cm reeds verdwenen.

Binnen het projectgebied was dit het enige Romeinse brandrestengraf dat werd aangetroffen. Eerdere onderzoeken hebben reeds aangetoond dat dergelijke begravingen op allerlei plaatsen kunnen voorkomen. Dit kan soms ver van bewoning zijn en nauwelijks in een concentratie¹. Aangezien er bij het sleuvenonderzoek geen aanwijzingen gevonden werden voor de aanwezigheid van bijkomende brandrestengraven en het projectgebied gekenmerkt wordt door een ernstige mate van verstoring, werd dit brandrestengraf volledig onderzocht. Hierbij werd de inhoud in bulk ingezameld voor verder onderzoek.

Fig. 5. Vlakfoto van spoor 1.

¹ Ervynck 2018, 72.

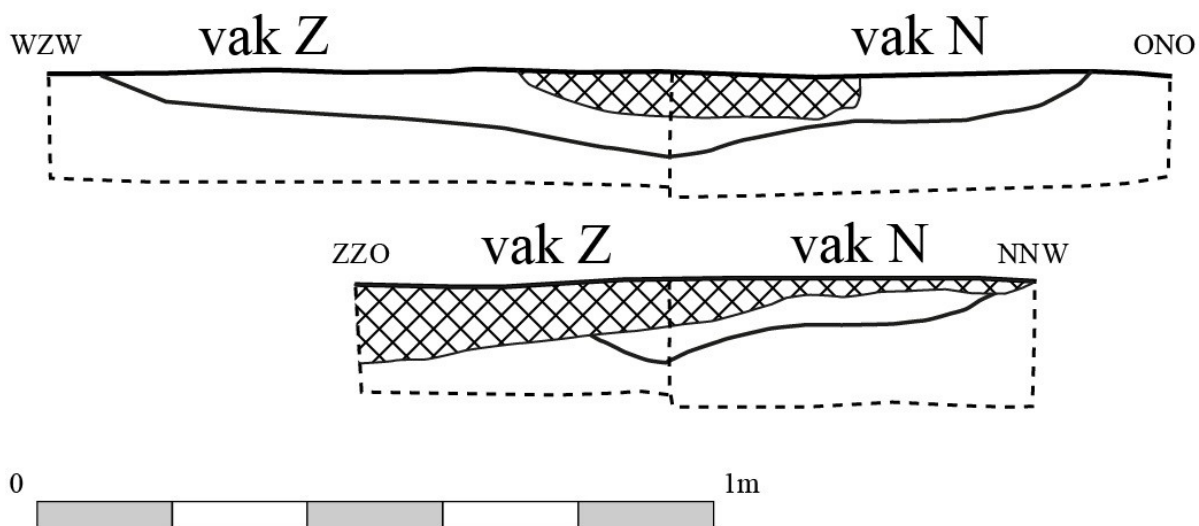

Fig. 6. Coupetekeningen van spoor 1.

Een tweede spoor betreft een gracht in werkput 2. Deze kon verder gevolgd worden in werkput 3 (spoor 5), waar het spoor veel breder was. De vulling van de gracht bestond uit donker blauwgrijs zand met enkele licht blauwgrijze vlekken. Verder onderzoek van het spoor wees uit dat ook dit slechts 14 cm diep bewaard was gebleven onder de recente verstoringen (fig. 7). Gezien het gebrek aan artefacten kunnen de sporen niet nader gedateerd worden.

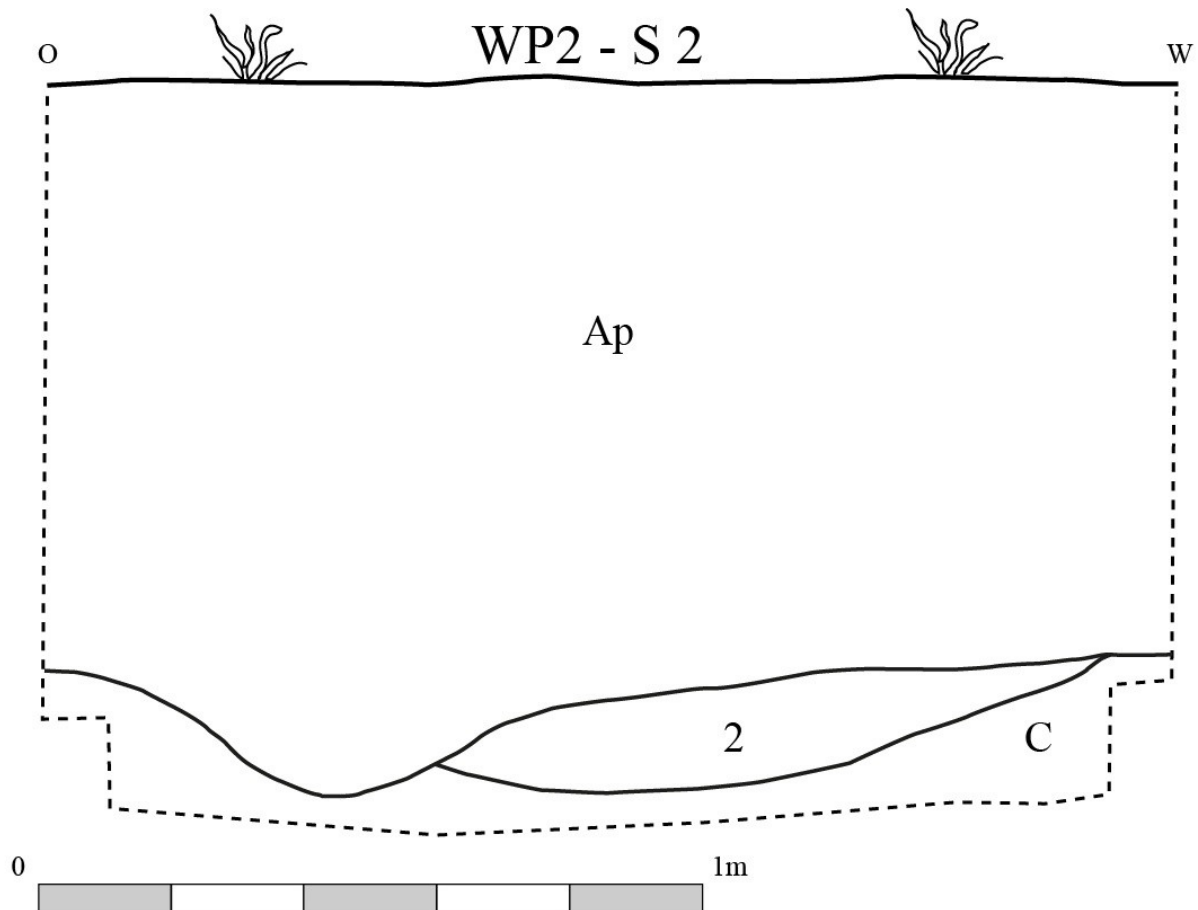

Fig. 7. Putwandprofiel en coupe van spoor 2.

Sporen 3 en 4 bevonden zich aan het oostelijke uiteinde van werkput 2. Het gaat om twee greppels die respectievelijk maximaal 8 en 6 cm diep bewaard waren gebleven. Spoor 3 was ± 60 cm breed en had een erg donker blauwgrijze vulling. Spoor 4 was ± 53 cm breed en had een iets lichtere vulling. Het is mogelijk dat spoor 4 – ondanks het beperkte verschil in vulling – het verlengde is van spoor 3, dit kan echter niet met zekerheid gesteld worden. Aangezien geen van beide sporen artefacten bevatte, kunnen deze niet gedateerd worden.

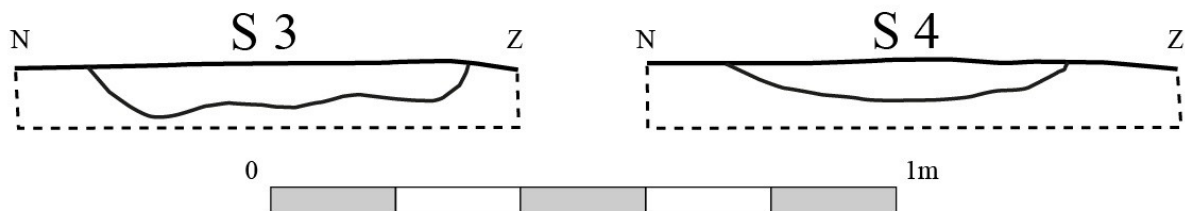

Fig. 8. Coupes van sporen 3 en 4.

Zowel de gracht (sporen 2 en 5) als de greppels (sporen 3 en 4) kunnen gezien worden als restanten van agrarische activiteiten. Hoewel geen van deze sporen artefacten bevatte, kunnen deze op basis van hun vulling vermoedelijk gedateerd worden vanaf de middeleeuwen. Deze datering dient uiteraard met de nodige voorzichtigheid gehanteerd te worden.

Algemeen kan gesteld worden dat de aanwezige sporen steeds sterk afgetopt waren door de recente verstoringen. De beperkte bewaarde diepte van de sporen toont duidelijk aan dat enkel de onderkant van de sporen aanwezig was. Er kan dan ook gesteld worden dat de aanwezige sporen eerder slecht bewaard zijn gebleven. Hoewel er mogelijk nog andere sporen aanwezig waren, is de kans uitermate klein dat deze nog bewaard zijn gebleven omwille van de diepgaande recente verstoringen.

2.3. ASSESSMENT VAN VONDSTEN

2.3.1. Beschrijving en motivering van methoden

Op het terrein werden alle aangetroffen vondsten ingezameld. Aangezien enkele recente sporen ook oudere artefacten bevatten, werden uitzonderlijk ook recente artefacten (zoals industrieel gefabriceerde tegels) ingezameld, teneinde duidelijk aan te tonen dat het alsnog om recente contexten gaat. Voor het assessment werden enkel de artefacten uit de archeologisch relevante sporen verder onderzocht. In dit geval betreft dit enkel de vondst uit het brandrestengraf (vondstnummer 4). De overige vondsten zullen wel summier omschreven worden.

2.3.2. Observaties en registraties

Vondstnummers 1 tot en met 3 zijn alle afkomstig uit de recente verstoringen in werkput 1.

Vondstnummer 1 bevat in totaal 5 fragmenten aardewerk, waaronder Westerwald-steengoed, industrieel gefabriceerde faience en een steelpannetje dat in de 18de/19de eeuw gedateerd kan worden. Daarnaast was ook een fragment van een glazen fles en een stuk van 10 *centimes* van Napoleon III ($\pm$ 1855-1870) aanwezig.

Fig. 9. Vondstnummer 1.

Fig. 10. Detailopname van de 10 centimes (Napoleon III, 1855-1870).

Vondstnummer 2 betrof enkel een faience tegel. Aangezien het ging om een industrieel gefabriceerde tegel, kan deze ten vroegste in de 19de eeuw gedateerd worden.

Fig. 11. Vondstnummer 2.

Vondstnummer 3 bevatte 1 wand en 1 bodem in steengoed (Raeren), alsook een bodem van een kruik of kan (rood aardewerk met een geglazuurde binnenzijde). Al deze vondsten kunnen gedateerd worden vanaf de 19de eeuw.

Fig. 12. Vondstnummer 3.

Vondstnummer 5 bevat enkel een metalen legerhelm. Aangezien het type ruim gedateerd kan worden in Wereldoorlog I, kan de context duidelijk gedateerd worden vanaf de 20ste eeuw.

Fig. 13. Vondstnummer 5.

In het brandrestengraf werden in het zuidelijke kwadraat enkele fragmenten van sterk verbrand aardewerk gevonden (vondstnummer 4). Omwille van de verbranding waren deze alle eerder fragiel. Het ging in alle gevallen om wandfragmenten van een potvorm in gedraaid aardewerk. Een nauwkeuriger determinatie was jammer genoeg niet mogelijk.

Fig. 14. Vondstnummer 4.

2.4. ASSESSMENT VAN STALEN

In de loop van het onderzoek werd enkel een staalname uitgevoerd op het brandrestengraf (spoor 1). De gehele inhoud van dit brandrestengraf werd met een truweel in bulk ingezameld. Aangezien in het kader van het huidige onderzoek geen stelposten voorzien werden voor natuurwetenschappelijk onderzoek dienen deze stalen tijdens een verdere verwerking geanalyseerd te worden. In eerste instantie dienen de bulkstalen voorzichtig uitgezeefd te worden. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan de aanwezigheid van gecremeerde botresten. Daarnaast dienen representatieve houtskoolfragmenten geselecteerd te worden.

Indien er voldoende gecremeerd bot (± 20 gram) aanwezig is, dient dit geanalyseerd te worden door een fysisch antropoloog. Voor een concrete datering van het brandrestengraf moeten minstens twee stalen (bij voorkeur gecremeerd bot) gedateerd worden door middel van ^{14}C -datering.

2.5. CONSERVATIE-ASSESSMENT

Tijdens het onderzoek werden een munt en legerhelm aangetroffen. Beide objecten bevonden zich echter in een recente context. De archeologische relevantie van deze artefacten is dan ook uiterst beperkt. Het belang van deze vondsten weegt dan ook niet op tegen de kostprijs van een conserverende behandeling.

2.6. DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

Het projectgebied werd minstens in de Romeinse tijd gebruikt. In deze periode was er sprake van een funeraire context. Vermoedelijk werd het projectgebied vanaf de middeleeuwen in gebruik genomen voor agrarische doeleinden. Historische kaarten en luchtfoto's wijzen op het doorlopen van deze functie tot op heden.

In de loop van de 20ste eeuw werd het gehele terrein ernstig vergraven. Hierdoor werden alle aanwezige sporen minstens afgetopt, dan wel geheel vernield.

2.7. AFWEGING VAN VOORGAAND ONDERZOEK

Op basis van het bureauonderzoek werd uitgegaan van een lage verwachting voor steentijdsites. Gezien de nabijheid van sites uit de ijzertijd, Romeinse tijd en middeleeuwen werd wel een archeologische verwachting vooropgesteld. Omwille van het gebruik als landbouwland vanaf de 18de eeuw werden geen grootschalige verstoringen verwacht.

Tijdens het huidige onderzoek kon worden vastgesteld dat er wel degelijk een grote mate van verstoring aanwezig was. Op basis van de gegevens die beschikbaar waren tijdens het bureauonderzoek was het echter vrijwel onmogelijk om deze vast te stellen.

De archeologische verwachting voor sporen uit de Romeinse tijd werd zeker ingelost. Hoewel de greppels en gracht niet met zekerheid gedateerd kunnen worden, lijkt ook de verwachting voor sporen uit de middeleeuwen ingelost te zijn. Sporen uit de ijzertijd werden niet aangetroffen. De hoge mate van diepgaande verstoringen kan echter sporen uit verschillende perioden geheel vernield hebben.

Op basis van de huidige onderzoeksresultaten kan gesteld worden dat er tijdens het bureauonderzoek een correcte inschatting gemaakt werd van het potentieel van het terrein.

2.8. VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED

Het sleuvenonderzoek wees op de aanwezigheid van een Romeins brandrestengraf en (mogelijk) middeleeuwse greppels/grachten. Alle sporen werden echter in grote mate afgetopt door verstoringen die algemeen in de nieuwste tijd gedateerd kunnen worden.

Aangezien Romeinse brandrestengraven vaak geïsoleerd aangetroffen worden, er binnen het projectgebied geen aanwijzingen waren voor bijkomende brandrestengraven, de greppels/grachten enkel wijzen op agrarische activiteiten en het gehele projectgebied ernstig en diepgaand verstoord werd in de nieuwste tijd lijkt het archeologische potentieel van het projectgebied reeds volledig bereikt te zijn in de loop van het huidige onderzoek. Er zijn geen indicaties dat er zich nog verder archeologisch waardevol erfgoed bevindt dat de kostprijs van een opgraving kan verantwoorden.

Om het archeologisch erfgoed ten volle te onderzoeken dient enkel het brandrestengraf verder onderzocht te worden door middel van natuurwetenschappelijk onderzoek.

2.9. SYNTHESE

In het kader van de uitgestelde prospectie met ingreep in de bodem werden enkele onderzoeksvragen vooropgesteld. Onderstaand worden deze beknopt beantwoord:

- Zijn archeologische sporen aanwezig binnen het onderzoeksgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in de ruimte en in de tijd?
 - o Over het gehele projectgebied werden diepgaande verstoringen uit de nieuwste tijd (20ste eeuw) aangetroffen.
 - o Uit de Romeinse tijd werd een brandrestengraf aangetroffen. Dit bevond zich aan de zuidelijke rand van het projectgebied.
 - o Er werden meerdere greppels aangetroffen. Omwille van een gebrek aan artefacten kunnen deze niet concreet gedateerd worden. Op basis van hun vulling kan een hypothetische datering in de middeleeuwen en/of nieuwe tijd vooropgesteld worden.
- Wat is het type vindplaats (bewoning, begraving, ...), aanwezig binnen het onderzoeksgebied?
 - o Het brandrestengraf wijst duidelijk op een funeraire context. De greppels wijzen dan weer op een agrarische functie.
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische sporen?

- Alle aangetroffen sporen waren sterk afgetopt en verstoord door recente vergravingen. De maximale bewaarde diepte van de sporen bedroeg slechts 14 cm.
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen materiële cultuur?
 - De meeste artefacten waren afkomstig uit recente contexten en hadden er zeer goede bewaringstoestand.
 - De artefacten uit het brandrestengraf waren zeer fragiel vanwege verbranding.
- Wat is de potentiële kenniswinst van een eventuele opgraving?
 - Het kennispotentieel van het projectgebied werd volledig bereikt tijdens het proefsleuvenonderzoek. Omwille hiervan werd het brandrestengraf reeds volledig ingezameld voor verder onderzoek.
- Zijn er sporen aanwezig die inzicht kunnen verschaffen in het ontstaan en de ontwikkeling van de dorpskern van Beveren en zijn periferie?
 - Neen.
- Is er mogelijkheid tot behoud *in situ* en zijn er eventuele maatregelen nodig om aan het behoudsprincipe te voldoen?
 - Tijdens het onderzoek werden geen zaken aangetroffen die een behoud *in situ* vereisen. Wel dient verder natuurwetenschappelijk onderzoek uitgevoerd te worden op het brandrestengraf.
- Indien behoud *in situ* van het archeologisch erfgoed onmogelijk of onwenselijk is in het kader van de geplande bodemingrepen: kan een afbakening gemaakt worden van bepaalde delen van het terrein die voorafgaand aan de werkzaamheden moeten onderzocht worden?
 - In het kader van de geplande ontwikkeling dient het projectgebied niet verder onderzocht te worden. Het volledige kennispotentieel van het gebied kan bereikt worden door middel van het natuurwetenschappelijke onderzoek van het brandrestengraf.

3. SAMENVATTING

Naar aanleiding van de geplande verkaveling van de gronden aan de Beukenhoflaan te Beveren werd een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd. Op basis van het bureauonderzoek werd een archeologische verwachting voor sporen uit de ijzertijd, Romeinse tijd en middeleeuwen vooropgesteld. Om dit vast te stellen werd een prospectie met ingreep in de bodem (proefsleuven en proefputten) uitgevoerd in het projectgebied.

Het onderzoek werd uitgevoerd op maandag 10 september 2018. Tijdens het onderzoek werden een brandrestengraf en enkele greppels aangetroffen. Daarnaast kon worden vastgesteld dat het gehele projectgebied ernstig verstoord werd door vergravingen in de 20ste eeuw.

Aangezien er geen aanwijzingen waren voor de aanwezigheid van verder relevant archeologisch erfgoed werd het brandrestengraf reeds volledig onderzocht. Het volledige kennispotentieel van het terrein kan dan ook bereikt worden door verder natuurwetenschappelijk onderzoek van de ingezamelde stalen. Omdat een verder onderzoek in de vorm van een opgraving geen reële kenniswinst zou opleveren, wordt dit niet aangeraden. Het terrein kan dan ook vrijgegeven worden voor de geplande werkzaamheden.

4. BIBLIOGRAFIE

4.1. GERAADPLEEGDE LITERATUUR

ERVYNCK A. 2018: Omgaan met menselijke resten bij archeologisch onderzoek in Vlaanderen – versie 1; *Afwegingskaders agentschap Onroerend Erfgoed nr. 7*, Brussel.

VAN RANST E. & SYS C. 2000: *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Gent.

4.2. CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

GDI-VLAANDEREN 2015: *DHMV-II, DTM raster 1 m*.

GDI-VLAANDEREN 2018a: *GRB Administratieve percelen*.

GDI-VLAANDEREN 2018b: *Vlaamse Hydrografische Atlas*

5. BIJLAGEN

- Lijst van plannen en kaarten
- Tekeningenlijst
- Fotolijst
- Sporenlijst
- Vondstenlijst
- Stalenlijst
- Beschrijving van aangelegde referentieprofielen
- Foto's van aangelegde referentieprofielen
- Resultaten van aardkundige en natuurwetenschappelijke analyses (ruwe data)

Bijlage 1: Lijst van plannen, kaarten en plattegronden

Nummer + onderwerp	Schaal	Wijze vervaardiging	Datum opmaak
Kaart 1. Afbakening van de projectgebieden op het kadaster (GDI-Vlaanderen 2018a).....	1:1000	Digitaal	11/09/2018
Kaart 2. Situering van de projectgebieden op de topografische kaart, het DTM en de VHA (AGIV WMS; GDI-Vlaanderen 2015, 2018).	1:10000	Digitaal	11/09/2018
Kaart 3. Allesporenkaart met geïnterpoleerde hoogte van het vlak.	1:400	Digitaal	11/09/2018

Bijlage 2: tekeningenlijst

Werkput	Vlak	Sector	Type spoor	Nummer	Blad	Onderwerp	Verfijning onderwerp	Datum
1	1		Spoor	1	1	Coupe	1	10/09/2018
1	1		Spoor	1	1	Coupe	2	10/09/2018
2	1		Spoor	2	1	Coupe		10/09/2018
2	1		Spoor	3	1	Coupe		10/09/2018
2	1		Spoor	4	1	Coupe		10/09/2018

Bijlage 3: fotolijst

Werkput	Vlak	Sector	Type spoor	Nummer	Bestandsnaam	Genomen uit	Type	Onderwerp	Datum
			Overzicht		DSCN0005_stitch.jpg	N	Sfeerfoto		10/09/2018
1	1		Overzicht		DSCN0008.jpg	O	Overzichtsfoto		10/09/2018
1	1		Overzicht		DSCN0009.jpg	O	Overzichtsfoto		10/09/2018
1	1		Overzicht		DSCN.jpg	O	Overzichtsfoto	westdeel	10/09/2018
1	1		Overzicht		P.jpg	O	Overzichtsfoto		10/09/2018
1	1		Overzicht		DSCN.jpg	O	Overzichtsfoto		10/09/2018
1	1		Spoor	1	DSCN0021.jpg	Z	Vlakfoto		10/09/2018
1	1		Spoor	1	DSCN0022.jpg	Z	Spoorfoto		10/09/2018
2	1		Spoor	2	DSCN0023.jpg	W	Vlakfoto		10/09/2018
2	1		Spoor	3	DSCN0025.jpg	O	Vlakfoto		10/09/2018
2	1		Overzicht		DSCN0026.jpg		Overzichtsfoto		10/09/2018
2	1		Overzicht		DSCN0027.jpg	O	Overzichtsfoto		10/09/2018
2	1		Overzicht		DSCN0027_stitch.jpg	O	Overzichtsfoto		10/09/2018
2	1		Overzicht		DSCN0036_stitch.jpg	N	Overzichtsfoto	kijkvenster	10/09/2018
2	1		Overzicht		DSCN0039.jpg	W	Overzichtsfoto		10/09/2018
2	1		Spoor	4	DSCN0040.jpg	W	Vlakfoto		10/09/2018
3	1		Putwandprofiel	1	DSCN0041.jpg	Z	Profielfoto		10/09/2018
3	1		Spoor	5	DSCN0042.jpg	O	Vlakfoto		10/09/2018
3	1		Spoor	6	DSCN0043.jpg	W	Vlakfoto		10/09/2018
3	1		Overzicht		DSCN0044.jpg	O	Overzichtsfoto		10/09/2018
2	1		Spoor	4	DSCN0046.jpg	W	Coupefoto		10/09/2018
2	1		Spoor	3	DSCN0047.jpg	W	Coupefoto		10/09/2018
2	1		Spoor	2	DSCN0048.jpg	N	Coupefoto		10/09/2018
2	1		Spoor	2	DSCN0049.jpg	N	Coupefoto	detail	10/09/2018
1	1		Spoor	1	DSCN0052.jpg	Z	Coupefoto	kw z	10/09/2018
1	1		Spoor	1	DSCN0053.jpg	ZW	Coupefoto	kw z	10/09/2018

Bijlage 3: fotolijst

1	1		Spoor	1	DSCN0054.jpg	N	Coupefoto	kw n	10/09/2018
1	1		Spoor	1	DSCN0055.jpg	NW	Coupefoto		10/09/2018
1	1		Spoor	1	DSCN0058.jpg	NO	Coupefoto		10/09/2018

Bijlage 4: sporenlijst

werk put	vla k	type spoor	n r.	Hoofdinterpr etatie	Subinterpre tatie	Vorm	lengte	breedte	diepte	opmerkingen	Heterogenit eit	Hoofdkleur	Bijkleur	Laag- structuur	Textuu r	Aflijning	Houtskool- spikkels	Houtskool- fragmenten
1	1	Spoor	1	Crematiegraf	Brandresten graf	Afgerond rechthoekig	152 cm	76 cm	12 cm		Homogeen	zwart			houtskool	Erg duidelijk	Zeer veel	Zeer veel
2	1	Spoor	2	Greppel	Onbepaald	Langwerpig	200 cm	118 cm	14 cm		Licht heterogeen	donker blauwgrijs -	licht blauwgrijs	gevekt	zand (Z)	Erg duidelijk	Niet	Niet
2	1	Spoor	3	Greppel	Onbepaald	Langwerpig	11 m	60 cm	8 cm		Homogeen	erg donker blauwgrijs -			zand (Z)	Erg duidelijk	Niet	Niet
2	1	Spoor	4	Greppel	Onbepaald	Langwerpig	6 m	53 cm	6 cm	Mogelijk verlengde van s3 maar niet zeker door iets lichtere kleur.	Homogeen	donker blauwgrijs			zand (Z)	Erg duidelijk	Niet	Niet
3	1	Spoor	5	Gracht	Onbepaald	Langwerpig	2 m	3 m	0 cm		Licht heterogeen	donker blauwgrijs -	licht blauwgrijs	gevekt	zand (Z)	Erg duidelijk	Niet	Niet
3	1	Spoor	6	Natuurlijk	Onbepaald	Ovaal	0 cm	0 cm	0 cm		Homogeen	erg donker blauwgrijs			zand (Z)	Erg duidelijk	Niet	Niet

Bijlage 5: vondstenlijst

Von dst- num mer	Werk put	VI ak	Ty pe spo or	Num mer	Kwad rant vak	Datum	Verzamel wijze	Naa m	Materiaal groep	Subgroep	Productie wijze	Opmerki ng productie wijze	Soort	Opmer king soort	Vorm	Opmer king vorm	Afwer king	Opmer king afwerk ing	Ra nd	Wa nd	Bod em	Combi natie	Combi natie verklar ing	Met aal	Aarde werk	Gl as	Tafon omie	Datering begin			Datering eind		
1	1	1	Spo or			10/09/ 2018	Manueel	Thie rry Van Nest e	Glas	Vaatwerk	Geblazen (onbepaa ld)		Onbep aald		Fles				0	1	0	0		0	0	0		Nieu we tijd	Onbep aald	14 92	Nieu wste tijd	Onbep aald	Onbep aald
1	1	1	Spo or			10/09/ 2018	Manueel	Thie rry Van Nest e	Aardewer k	Vaatwerk	Gedraaid		Steeng oed	Wester wald	Onbep aald				0	1	0	0		0	0	0		Nieu we tijd	Onbep aald	14 92	Nieu wste tijd	Onbep aald	Onbep aald
1	1	1	Spo or			10/09/ 2018	Manueel	Thie rry Van Nest e	Aardewer k	Vaatwerk	Gedraaid		Faienc e		Onbep aald				1	0	0	0		0	0	0		Nieu wste tijd	Onbep aald	18 01	Nieu wste tijd	Onbep aald	Onbep aald
1	1	1	Spo or			10/09/ 2018	Manueel	Thie rry Van Nest e	Aardewer k	Vaatwerk	Gedraaid		Rood aarde werk		Steelp an				0	0	0	1	rand + greep	0	0	0		Nieu wste tijd	19de eeuw	18 01	Nieu wste tijd	20ste eeuw	1950
1	1	1	Spo or			10/09/ 2018	Manueel	Thie rry Van Nest e	Metaal	Munt	Onbepaal d		Onbep aald		Onbep aald	10 centie m, Napole on III			0	0	0	0		1	0	0		Nieu wste tijd	19de eeuw	18 55	Nieu wste tijd	19de eeuw	1870
1	1	1	Spo or			10/09/ 2018	Manueel	Thie rry Van Nest e	Aardewer k	Vaatwerk	Gedraaid		Rood aarde werk		Onbep aald		Geglaz uurd		0	2	0	0		0	0	0		Nieu we tijd	Onbep aald	14 92	Nieu wste tijd	Onbep aald	Onbep aald
2	1	1	Spo or	Recen te versto ring		10/09/ 2018	Manueel	Thie rry Van Nest e	Aardewer k	Bouwmater iaal	Onbepaal d	Industrie el vervaardi gd	Faienc e		Tegel				0	0	0	0		0	1	0		Nieu wste tijd	19de eeuw	18 01	Nieu wste tijd	Onbep aald	Onbep aald
3	1	1	Spo or	Recen te versto ring		10/09/ 2018	Manueel	Thie rry Van Nest e	Aardewer k	Vaatwerk	Gedraaid		Steeng oed	Raeren	Onbep aald				0	1	1	0		0	0	0		Nieu wste tijd	19de eeuw	18 01	Nieu wste tijd	19de eeuw	1900
3	1	1	Spo or	Recen te versto ring		10/09/ 2018	Manueel	Thie rry Van Nest e	Aardewer k	Vaatwerk	Gedraaid		Rood aarde werk		Kruik	Kruik of kan	Geglaz uurd	aan binnen zijde	0	0	1	0		0	0	0		Nieu wste tijd	Onbep aald	18 01	Nieu wste tijd	Onbep aald	Onbep aald
4	1	1	Spo or		1 Z	10/09/ 2018	Manueel	Dirk Boel	Aardewer k	Vaatwerk	Gedraaid		Onbep aald		Onbep aald				0	10	0	0		0	0	0	Verbra nd	Rome inse tijd	Onbep aald	58/ 51 v.C .	Rome inse tijd	Onbep aald	476 n.C.
5	3	1	Spo or	Recen te versto ring		10/09/ 2018	Machinaa l	N.V. T.	Metaal	Wapen(ond erdeel)	Onbepaal d		Onbep aald		Helm				0	0	0	0		1	0	0		Nieu wste tijd	20ste eeuw	19 14	Nieu wste tijd	20ste eeuw	1918

Bijlage 6: stalenlijst

Staal-nummer	Werkput	Vlak	Type spoor	Spoor-nummer	Kwadrant / vak	Laag	Datum	Verzamelwijze	Naam
1	1	1	Spoor	1	N		10/09/2018	Bulk	Erik Pijl
2	1	1	Spoor	1	O		10/09/2018	Bulk	Dirk Boel
3	1	1	Spoor	1	Z		10/09/2018	Bulk	Thierry Van Neste
4	1	1	Spoor	1	W		10/09/2018	Bulk	Erik Pijl